

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om mynt

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om mynt (RP 51/2022 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Niko Ijäs, finansministeriet
- avdelningschef Päivi Heikkinen, Finlands Bank.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- centralkriminalpolisen
- Finanssiala ry.

Inget yttrande av

- Finansinspektionen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om mynt ändras. I lagen föreslås en bestämmelse enligt vilken Finlands Bank under de förutsättningar som anges i Europeiska unionens lagstiftning ska kunna vägra att betala ersättning för euromynt som på grund av deras dåliga skick inte är lämpliga för cirkulation. Vidare föreslås en bestämmelse om Finlands Banks rätt att vägra ta emot euromynt som inte är lämpliga för cirkulation, om mottagandet eller hanteringen av mynten utgör en hälsorisk för dem som hanterar dem eller om en inlämning inte uppfyller standarderna för paketering eller märkning. Till lagen fogas dessutom en informativ bestämmelse om möjlighet att överklaga ovan avsedda beslut. I lagen görs samtidigt en teknisk ändring i bestämmelsen om mynt som löses in av staten.

Betänkande EkUB 21/2022 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund och mål

Syftet med förslaget är att göra det möjligt för Finlands Bank att vägra växla euromynt i dåligt skick till nya pengar på de grunder som anges i EU:s myntförordning (förordning (EU) nr 1210/2010). Därför föreslås det att det till lagen om mynt (216/1998) fogas en uttrycklig bestämmelse om saken. Bakgrunden till förslaget är också högsta förvaltningsdomstolens beslut HFD 2021:161, enligt vilket bestämmelser om Finlands Banks rätt att inte ersätta euromynt som inte är lämpliga för cirkulation ska utfärdas genom nationell lag.

Syftet med förslaget är att i detta avseende harmonisera Finlands lagstiftning med EU-lagstiftningen och den lagstiftning som gäller många andra centralbanker i euroområdet. Ett mål är att förhindra att man i Finland skulle behöva betala ut ersättning för euromynt i mycket dåligt skick och i vissa fall euromynt vars äkthet kan ifrågasättas och vilka centralbankerna i flera andra euroländer inte är skyldiga att lösa in.

Ett annat syfte är att harmonisera Finlands lagstiftning med EU-lagstiftningen också till den del det föreskrivs om möjligheten att vägra ta emot och hantera euromynt som inte är lämpliga för cirkulation, om detta kan utgöra en hälsorisk eller om förpacknings- och märkningsstandarderna för euromynt som återlämnas inte är förenliga med EU-lagstiftningen.

Dessutom föreslås myntlagen få en uttrycklig bestämmelse om sökande av ändring. Enligt den får ändring sökas i beslut som Finlands Bank har fattat med stöd av lagen om mynt. I propositionen betonas att det inte är fråga om en bestämmelse som förändrar rättsläget, utan om en informativ bestämmelse.

Ekonomiutskottet anser att propositionens syften är lämpliga och motiverade.

Förhållande till grundlagen

Förslaget är av betydelse med avseende på 15 § 1 mom. i grundlagen. Enligt den bestämmelsen är vars och ens egendom tryggad.

Enligt förslaget ska Finlands Bank ha möjlighet att vägra ta emot och betala ersättning för skrotmynt på samma grunder som godkänts i EU:s myntförordning för att skydda euromyntssystemet. Bestämmelsen gäller endast sådana euromynt som har ändrats antingen avsiktligt eller genom en process som på goda grunder kan förutses ändra dem. Regleringen begränsar inte någons rätt att få ersättning för normalt nedslitna euromynt. Finlands Bank ska på samma sätt som hittills betala ersättning till privatpersoner och företag för nedslitna mynt som använts vid normal användning av betalningsmedel. Det ska också alltid gå att söka ändring i Finlands Banks beslut.

Ekonomiutskottet anser utifrån inkommen utredning att förslaget uppfyller kraven i grundlagsutskottets betänkande GrUB 25/1994 rd. Den föreslagna regleringen är noggrant avgränsad och exakt, och begränsningens syfte att skydda euromyntssystemet är godtagbart och förenligt med proportionalitetsprincipen. Regleringen ingriper inte heller i egendomsskyddets kärnområde, ef-

Betänkande EkUB 21/2022 rd

tersom den inte gäller sedvanlig och allmän användning av euromynt och inte begränsar någons rätt att få ersättning för normalt nedslitna euromynt. Förslaget garanterar också rätten till ändringssökande.

Bedömning av de viktigaste förslagen

Ekonomiutskottet anser att förslaget är behövligt och behörigen motiverat. De föreslagna ändringarna i lagen om mynt säkerställer att Finlands Bank i fortsättningen har möjlighet att vägra betala ut ersättning för så kallade skrotmynt på de grunder som anges i EU:s myntförordning. På så sätt kan man förhindra att sådana mynt i stor skala styrs till Finland och att Finlands Bank förutsätts betala ut ersättning för dem. Detta är särskilt viktigt eftersom centralbankerna i flera andra EU-länder har möjlighet att vägra betala ut ersättning för skrotmynt. Förslaget har också en direkt budgeteffekt, eftersom finska staten löser in de mynt i dåligt skick som Finlands Bank har betalat ut ersättning för.

Utskottet anser också att förslaget om att Finlands Bank på de grunder som anges i EU:s myntförordning ska kunna vägra betala ut ersättning för euromynt är motiverat, om hanteringen av dem kan utgöra en hälsorisk eller om standarderna för förpackning och märkning av euromynt som ska återlämnas inte är förenliga med EU-lagstiftningen.

Ekonomiutskottet betonar och anser det viktigt att det i propositionen konstateras att förslaget inte inverkar på den normala utbetalningen av ersättning för mynt, när mynten har blivit olämpliga för cirkulation på grund av lång cirkulation eller för att de skadats på något annat motsvarande normalt sätt.

Utskottet ser det som nödvändigt att lagen om mynt kompletteras med en uttrycklig bestämmelse om ändringssökande på det sätt som föreslås i propositionen.

Sammanfattande synpunkter

Ekonomiutskottet anser att förslaget är ändamålsenligt och befogat. Lagen om mynt behöver förtydligas och uppdateras så att den motsvarar EU:s lagstiftning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 51/2022 rd utan ändringar.

Betänkande EkUB 21/2022 rd

Helsingfors 20.10.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sanni Grahn-Laasonen saml
vice ordförande Katri Kulmuni cent
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Eeva Kalli cent
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sakari Puisto saf
medlem Minna Reijonen saf
medlem Janne Sankelo saml
medlem Hussein al-Tae sd
medlem Veikko Vallin saf
medlem Johannes Yrttiaho vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Johanna Rihto-Kekkonen.